

Avdelningen för
Datainsamling från företag och organisationer
Cecilia Hertzman
019-17 6127, 076-722 6127

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Uppgiftslämnarservice för företag (SOU 2015:33)

1 Sammanfattning

Statistiska centralbyrån (SCB) lämnar sitt yttrande med utgångspunkt ur myndighetens verksamhet som statistikproducent och som ansvarig för det Allmänna företagsregistret.

Nedan följer en sammanfattning av SCB:s synpunkter:

- SCB är positiv till målsättningen att företag som huvudregel bara ska behöva lämna uppgifter en gång och till ett ställe, men vill även väcka frågan om det kan finnas skäl att framöver beakta de tekniska möjligheter som gör att företag på ett enkelt sätt ska kunna lämna "samma uppgift till flera".
- SCB ställer sig positiv till att verksamt.se blir den gemensamma ingången för de tjänster som finns med i Uppgiftslämnarutredningens förslag.
- SCB avstyrker förordningsförslaget i samtliga delar som innefattar krav på tvångsanslutning till den Sammansatta bastjänsten och Uppgiftskravtjänsten inom Uppgiftslämnarservice för företagen.
- SCB kan heller inte tillstyrka förslagen kring föreskriftsrätt (i 9 § respektive 14 §) eller fastställande av avgifterna, som ska finansiera den automatiserade funktionen.
- SCB avstyrker det mandat som ges Tillväxtverket i 7§ i förordningsförslaget.
- SCB anser det vara svårt att utifrån den beskrivning som lämnas i betänkandet skapa sig en bild av vad den tvångsanslutning som föreslås i 16 § kan komma att innebära för SCB. SCB kan därför varken tillstyrka eller avslå förslaget.
- SCB välkomnar förslaget om att ingå i förvaltningsorganisationen kring Uppgiftslämnarservice för företagen.

2 SCB:s synpunkter

SCB inleder med att övergripande kommentera förslaget om att utredningens tidigare förslag om Servicetjänsten kommer att realiseras som nya eller utvecklade funktioner av verksamt.se och förslaget om en uppgift en gång. Därefter ges särskilda synpunkter på några av avsnitten i betänkandet.

2.1 Övergripande kommentarer

2.1.1 Verksamt.se

SCB ställer sig positiv till att verksamt.se blir den gemensamma ingången för de tjänster som finns med i Uppgiftslämnarutredningens förslag. SCB anser dock att utredningens vision om överföring av uppgifter gällande samtliga företag i nuläget inte kan uppfyllas. För att förslagen ska träffa samtliga företag behöver målgruppen för verksamt.se utökas till att även omfatta publika aktiebolag, ideella föreningar och stiftelser.

SCB, vars uppgiftskrav kan rikta sig till företag inom samtliga företagsformer och storleksklasser, skulle gärna använda verksamt.se som kontaktyta mot alla företag, oavsett företagsform, när dessa agerar uppgiftslämnare.

Även vad gäller kopplingen mellan person och företag finns det anledning att fundera över om befintliga lösningar räcker. SCB tror att en väl fungerande hantering av fullmakter och ombud behövs för att det ska fungera smidigt även för större företag att använda verksamt.se som ingång för att fullgöra uppgiftskrav.

När större företag lämnar uppgifter med anledning av ett uppgiftskrav, görs detta troligen inte av behörig firmatecknare.

2.1.2 En uppgift en gång

SCB är positiv till målsättningen att företag som huvudregel bara ska behöva lämna uppgifter en gång och till ett ställe, men vill här även väcka frågan om det inte framöver kan finnas skäl att beakta de tekniska möjligheter som gör att företag på ett enkelt sätt ska kunna lämna ”samma uppgift till flera”. Tekniker och filformat som XBRL och SIE kan, enligt SCB, innebära ytterligare möjligheter värda att beakta i det fortsatta förenklingsarbetet.

Om myndigheter kan enas om gemensamma begrepp, som redan finns i företagens administrativa system, kan det vara långt enklare för företag att skicka rapporter baserade på begreppen till olika myndigheter, snarare än att skicka endast vissa uppgifter till en myndighet, som sedan ska sprida uppgifterna vidare. Med hjälp av XBRL och SIE kan företaget med en knapptryckning exportera en rapport ur sitt system till respektive myndighet. Ju större samverkan mellan myndigheterna kring begrepp, desto lättare kommer uppgiftslämnandet att bli. Denna typ av lösningar är under uppbyggnad i Sverige, och är redan idag etablerade i många andra länder, både inom och utanför Europa. SCB anser det därför önskvärt att det fortsatta förenklingsarbetet även tar hänsyn till dessa möjligheter och inte strikt går vidare med att varje uppgift ska lämnas bara en gång till en myndighet.

2.2 Avsnitt Begreppsförteckning

SCB noterar att beskrivningen av termen SNI-kod inte är tillräckligt nyanserad. I betänkandet beskrivs SNI-kod som en branschindelning som används vid beräkning av nationalräkenskaperna. Klassifikationen är förvisso viktig för nationalräkenskaperna, men den är viktig för all

ekonomisk statistik. SNI-kod används även för att bland annat gruppera företag och jämföra olika näringsgrenar i samband med exempelvis kreditvärderingar eller för riktad marknadsföring.

2.3 Avsnitt 1 Författningsförslag och avsnitt 13 Författningskommentar

2.3.1 Angående skyldighet att förenkla uppgiftslämnandet

Utredningen föreslår i betänkandet att myndigheter åläggs en skyldighet att utforma information om och rutiner för uppgiftskrav så att företagens uppgiftslämnande minskas och förenklas, samt att Tillväxtverket ges ett mandat att uppmana myndigheter att samverka.

För statistikansvariga myndigheter gäller dock sedan den 31 december 2013 redan en skyldighet att förenkla uppgiftslämnande vid insamling av uppgifter för den officiella statistiken, 4 § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Uppgifter för den officiella statistiken ska enligt denna förordningsbestämmelse samlas in på ett sådant sätt att uppgiftslämnandet (1) blir så enkelt som möjligt, (2) står i proportion till användarnas behov, och (3) är en rimlig arbetsbörda för uppgiftslämnarna. Vidare framgår av bestämmelsens andra stycke att statistikansvariga myndigheter vid framställning av officiell statistik i så stor utsträckning som möjligt ska använda uppgifter ur befintliga register.

Att finna metoder för att minska uppgiftslämnarbördan är således något som redan ankommer på varje statistikansvarig myndighet och är därmed också en självklar och central fråga för SCB. Inför varje ny och förändrad statistikinsamling samråder SCB med både NNR och Regelrådet och en konsekvensutredning tas fram. I framförallt samrådet med NNR diskuteras de uppgifter som efterfrågas och möjligheterna att inhämta dem via andra källor än direktinsamling. Eventuell förekomst av dubbelinsamling diskuteras också. NNR har en god kännedom och överblick över SCB:s företagsundersökningar och kan därför på ett initierat sätt ifrågasätta behovet av nya undersökningar eller tillägg till redan befintliga.

Även om SCB kan se ett värde i att arbetet med dessa frågor samordnas, drivs och följs upp av en särskilt utpekad part, avstyrker myndigheten den uppmaningsfunktion som ges Tillväxtverket i 7 §. Det är för övrigt tveksamt om de åtgärder som däri föreslås i realiteten kan leda till en förbättrad situation i form av minskad arbetsbörda.

För det fall förslaget genomförs behöver det klargöras hur Regelrådet, NNR och Tillväxtverkets roll ska koordineras.

2.4 Avsnitt 6.2.2 Vilka är de grundläggande uppgifterna och varifrån kommer de?

I sammanställningen över vilka grunduppgifter som respektive myndighet levererat finns antal anställda, storleksklassindelad uppräknad. Det är inte en variabel som i dagsläget ingår i den Sammansatta bastjänsten. Det finns för närvarande heller inte någon avsikt att leverera den uppgiften.

2.5 Avsnitt 6.2.7 Offentlighet och sekretess i Sammansatta bastjänsten

Samtliga uppgifter som SCB tillgängliggör för förmedling genom den Sammansatta bastjänsten kommer från det Allmänna företagsregistret och är sådana där inga hinder för förmedlingen, t.ex. i form av sekretess, bedömts föreligga. SCB ser heller inga problem med den användning av uppgifterna som nu sker av verksamt.se.

Vid sådan utveckling som utredningen redogör för i avsnitt 7.7.1, bl.a. en utökad leverans av grunduppgifter, är det viktigt att sekretessfrågorna noga övervägs.

2.6 Avsnitt 6.3.1 Allmänt om Uppgiftskravstjänsten

I SCBs statistikverksamhet gäller stark sekretess för uppgifter som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde (den s.k. statistiksekretessen i 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen). Till den absoluta sekretessen finns ett antal undantag – t.ex. att uppgifter får lämnas ut för forskningsändamål om det står klart att utlämnandet kan ske utan skada eller men för den enskilde eller någon närstående till denne. Sekretessbestämmelsen utgör en viktig utgångspunkt för SCB. SCB:s Allmänna företagsregister är dock, som nämnts tidigare, ett offentligt register.

En central funktion i Uppgiftskravstjänsten är att öka återanvändningen av uppgifter. SCB ställer sig positiva till den ansatsen men vill samtidigt uppmärksamma att uppgifter som samlas in av SCB och som bedöms omfattas av den ovannämnda statistiksekretessen endast kan lämnas ut om något av undantagen är tillämpliga. Så länge uppgifter återanvänds via Mina sidor och det är behörig person som är inloggad ser SCB inga hinder mot att information skickas vidare till olika myndigheters e-tjänster. Som tidigare nämnts så anser inte SCB att det är rimligt att tro att firmatecknare är den som kommer att hantera alla uppgiftskrav. Det behövs därför en hantering av fullmakter och ombud.

Som uppgiftskravsregistret är uppbyggt just nu finns det små möjligheter att kunna identifiera vilka uppgifter som redan samlas in och som istället kan återanvändas, liksom att se vilka uppgifter som samlas in ofta och därmed öka återanvändningen. För att kunna utläsa den informationen behöver uppgiftskravsregistret kompetteras med vilka variabler som uppgiftskraven efterfrågar, ett så kallat Uppgiftsdefinitionsregister (9§ i förslaget till förordning). SCB kan se nytta med ett sådant register men vill samtidigt uppmärksamma att det skulle innebära en stor engångsinsats och ett omfattande arbete för SCB att underhålla ett sådant register.

Uppgiftskravsregistret omfattar för närvarande endast sådana uppgiftskrav som har sin grund i lag eller annan föreskrift. SCB vill påpeka att det även förekommer frivilliga undersökningar på statistikområdet. SCB ser gärna att möjligheterna och konsekvenserna av att uppgiftskravsregistret framöver även inkluderar den typen av undersökningar för att ge företagen en samlad bild över sitt uppgiftslämnande och undvika att det dyker upp okänd administrativ börda som ska hanteras ses över.

2.7 Avsnitt 6.3.3 Tjänsten ur ett användarperspektiv

Enligt förslaget ska en behörig användare kunna lägga till metadata om samtliga uppgiftskrav, även sådana uppgiftskrav som tillhör en annan myndighet. SCB anser att det är oklart vad det här betyder och det behöver därför förtydligas för att myndigheten ska kunna ta ställning till förslaget.

2.8 Avsnitt 6.5 Aviseringsfunktionen

Utredningen konstaterar att den aviseringsfunktion som föreslogs i det förra betänkandet gav upphov till ett antal juridiska frågor, som fortsatt kommer att vara aktuella i den aviseringsfunktion som kopplas till

Uppgiftslämnarservice. Exakt vilka dessa frågor är framgår emellertid inte av betänkandet. SCB, som anser det vara svårt att, utifrån den beskrivning som lämnas i betänkandet, skapa sig en bild av vad den tvångsanslutning som föreslås i 16 § kan komma att innebära för SCB, kan därför varken tillstyrka eller avslå förslaget.

Skatteverket fick under våren 2015 i uppdrag att senast år 2017 ansluta b.l.a. SCB till tjänsten Mina meddelanden. Intentionen från SCB:s sida är att klara en sådan anslutning.

2.9 Avsnitt 7 Anslutningsstrategi

Som framgått tidigare är SCB positiv till strävan att minska företagens uppgiftslämnarbörda – en skyldighet som redan gäller för SCB i egenskap av statistikansvarig myndighet. Den sammansatta bastjänsten innebär för SCB en kvalitetssäkrad ändring av adresser och andra uppgifter vilket naturligtvis är bra. Standardiserade formulär framtagna av Bolagsverket för SCB:s räkning gällande feedback från företagen är också bra.

I denna anda har SCB deltagit aktivt i arbetet med frågorna kring Uppgiftslämnarservice och är också en av de större dataproducenterna inom samarbetet kring tjänsten/ servicen. Trots denna positiva inställning till såväl tjänsten som till strävan menar SCB att tvångsanslutning inte är rätt väg att gå. Ett av skälen till att SCB bedömer sig inte kunna tillstyrka förslaget om tvångsanslutning är de osäkerheter som finns kring kostnaderna/ nyttorna (s. 250 f.) av förslagen.

SCB avstyrker förslaget om att Bolagsverket ska kunna meddela föreskrifter om anslutning till bastjänsten t.ex. teknisk anslutning, utan att verket ens är skyldigt att samråda med berörda/ anslutna myndigheter. Det är svårt för SCB att överblicka vilka kostnadskonsekvenser detta kan komma att medföra för SCB. Av samma skäl finner SCB det svårt att tillstyrka finansieringsförslaget i 15 §.

SCB anslöt sig i mars 2015 som dataproducent av grundläggande uppgifter.

SCB avser ansluta sig till:

- Autentisering på personnivå med single sign-on
- Inloggning med svensk e-legitimation
- Tända och släcka uppgiftskrav
- Mina meddelanden

SCB avser däremot inte att i dagsläget ansluta den e-tjänst som används för statistikinsamling till den Sammansatta bastjänsten. De uppgifter som idag finns i den Sammansatta bastjänsten finns redan i SCBs företagsregister och hanteras som bakgrundsinformation. De grundläggande uppgifterna behöver därför aldrig anges i SCB:s uppgiftskrav.

Beslutet kan komma att omprövas om/ när den sammansatta bastjänsten utökas med ytterligare uppgifter.

2.10 Avsnitt 8.2 Myndigheternas kostnader och nyttor samt avsnitt 12.3. 1 Konsekvenser enligt 14 § kommittéförordningen

För SCB:s del handlar det inte bara om kostnader för att ansluta sig till de olika delarna i Uppgiftslämnarservice. Det handlar också om kostnader förknippade med det faktum att SCB är en av dataproducenterna till den sammansatta bastjänsten. Hur finansieringen av dessa uppgifter ska ske finns inte med alls i utredningen. Det Allmänna företagsregistret är till 60 procent finansierat via uppdragsmedel. Många av de myndigheter som är med bland de 13 kartläggande myndigheterna är idag köpare av information från det Allmänna företagsregistret. Om uppgifterna i en förlängning skulle bli gratis tillgängliga via den Sammansatta bastjänsten skulle det innebära ett inkomstbortfall för SCB.

Det kan också vara värt att nämna att möjligheten för företagen att kunna korrigera sina grundläggande uppgifter via Mina sidor kommer att innebära att SCB får ökade kostnader för granskning av indata från den. Det är något som vi redan märkt av. Samtidigt innebär det naturligtvis en ökad kvalitet då uppgifterna kommer från källan.

För att SCB ska klara en sådan omställning är det viktigt att myndigheten kompenseras genom ökade anslag.

2.11 Avsnitt 9.2.2 Förvaltningsorganisationens närmare uppbyggnad

Verksamt drivs av myndighetssamarbetet Starta och driva företag. Mina meddelanden av Skatteverket och den Sammansatta bastjänsten av Bolagsverket. Utveckligen av Mina meddelanden och verksamt behöver knytas närmare samman så att de inte utvecklas åt olika håll.

I utredningen föreslås SCB involveras i förvaltningsorganisationen kring Uppgiftslämnarservice för företagen. Utredningen bedömer också att det inte är lämpligt att helt införliva Uppgiftslämnarservice i Starta och driva företag eftersom fokus inte är helt överlappande i de båda initiativen. SCB delar till viss del utredningens hållning att de båda initiativen inte är helt synkroniserade. SCB ser också en försvårande omständighet i det faktum att myndighetssamarbetet Starta och driva företag är finansierat av ett fåtal myndigheter som därmed har en större möjlighet att prioritera bland olika utvecklingsförslag. För SCB:s del, som endast är associerad part, ser vi svårigheter med att veta hur våra önskemål som dataproducent kommer att omhändertas. Utredningen visar inte heller på något förslag om hur myndighetssamarbetet och Uppgiftslämnarservice för företag ska integreras med varandra.

Beslut i detta ärende har avgjorts av tillförordnad generaldirektör Anders Ljungberg i närvaro av, chefsjurist Eva Nilsson, avdelningschef Folke Carlsson, avdelningschef Eva Bolin samt avdelningschef Cecilia Hertzman, föredragande.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

Anders Ljungberg

Cecilia Hertzman